

Primula elatior

Nomenclatuur/etymologie

De correcte wetenschappelijke naam is *Primula elatior* (L.) Hill. De Nederlandse naam is Slanke sleutelbloem. De geslachtsnaam *Primula* is afgeleid van het Latijnse verkleinwoord van *primus* ('eerste'), wat verwijst naar de vroege bloei in het voorjaar. De soortaanduiding *elatior* is Latijn voor 'hoger' of 'slanker', een verwijzing naar de relatief lange bloemstelen in vergelijking met de nauw verwante Stengelloze sleutelbloem (*Primula vulgaris*). De Engelse naam is Oxlip.

Taxonomie

Primula elatior is een overblijvend, kruidachtig gewas en behoort tot de Sleutelbloemfamilie. De plant is nauw verwant aan de Gulden sleutelbloem (*Primula veris*) en de Stengelloze sleutelbloem (*Primula vulgaris*). Ze behoren alle drie tot de sectie *Primula* (of *Vernales*).

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Ericales*
- Familie: *Primulaceae*
- Geslacht: *Primula*
- Soort: *Primula elatior*

Foto: Piet Kok

Synoniemen

Een belangrijk synoniem, dat de botanische geschiedenis weerspiegelt, is *Primula veris* var. *elatior* L., omdat Linnaeus de plant aanvankelijk als een variëteit van de Gulden sleutelbloem beschouwde. Andere, minder gangbare synoniemen zijn *Primula veris* subsp. *elatior* (L.) Sch. & Saut. en *Primula intricata* Godr.

Variëteiten en cultivars

De botanische soort *Primula elatior* wordt gewaardeerd als wilde en stinzenplant, en wordt vaak als de zuivere soort aangeboden. Hoewel veel tuinprimula's hybriden zijn van *P. elatior* en andere soorten (*Primula x polyantha*), zijn er enkele specifieke cultivars van de Slanke sleutelbloem in de handel, al zijn deze minder talrijk dan bij andere *Primula*-soorten. Een bekende cultivar is *Primula elatior* 'Veristar Lemon', die opvalt door zijn citroengele bloemen en lichte geur. De meeste cultivars in de handel zijn hybriden die vaak onder de noemer *Primula x polyantha* of *Primula acaulis* (voorheen *P. vulgaris*) worden verkocht en niet als zuivere *P. elatior*.

Familie

Primula elatior behoort tot de familie *Primulaceae*, de Sleutelbloemfamilie. Kenmerkend voor deze familie zijn de bloemen die vaak in een scherm aan een centrale stengel staan en de basale bladrozet.

Hoogte

De Slanke sleutelbloem is een lage vaste plant. De bladeren vormen een rozet die dicht bij de grond blijft. De rechtopstaande, behaarde bloeistengels, die een tros van 10 tot 15 bloemen dragen, bereiken een volwassen hoogte van ongeveer 15 tot 30 centimeter, soms tot 40 centimeter.

Bloemkleur

De bloemkleur van de wilde soort is bleekgeel tot zachtgeel of zwavelgeel. De bloemen zijn trechtervormig, groter dan die van de Gulden sleutelbloem, en de kroonslippen spreiden breed uit. Ze zijn licht geurend en staan in een los scherm dat naar één zijde kan hellen, gelijkend op een sleutelbos.

Bladkleur

De bladeren zijn in een rozet gerangschikt, spatelvormig tot omgekeerd eirond, met een getande rand. De bladkleur is heldergroen. De bladeren zijn aan de onderzijde viltig behaard en vaak gerimpeld. Het blad blijft in zachte winters vaak groen (*wintergroen*).

Bloeiperiode

Als vroege voorjaarsbloeier kondigt *Primula elatior* de lente aan. De plant bloeit rijk en uitbundig vanaf maart tot en met mei. Onder gunstige omstandigheden kan er in de late zomer soms een tweede, minder uitbundige, bloei optreden.

Standplaats

De ideale standplaats is in de (half)schaduw, met name onder loofbomen en heesters, waar hij profiteert van het licht voordat het bladerdak sluit. Hij verlangt een humusrijke, vochthoudende bodem en komt van nature vaak voor op kalkhoudende, voedselrijke grond, zoals in vochtige bossen en beekoevers. De plant verdraagt geen langdurige droogte.

Herkomst

De Slanke sleutelbloem is inheems in grote delen van Europa, van Midden- en Zuid-Europa tot in Noord-Azië. In Nederland en België komt de soort oorspronkelijk inheems voor, zij het zeldzaam, voornamelijk in de vochtige loofbossen en op kalkrijke gronden in Zuid-Limburg en de Achterhoek (stinzenplant).

Soort gewas

Het is een overblijvende, kruidachtige plant (*herbaceous perennial*). De plant heeft een wortelstok en vormt in de loop der jaren grotere pollen, maar woekert niet. De plant wordt doorgaans beschouwd als een *stinzenplant* in de Lage Landen, wat wijst op een vroege introductie.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad. De zaden zijn *koudekiemers* en hebben een koudeperiode (stratificatie) nodig om de kiemrust te doorbreken. Daarnaast vormt de plant zijscheuten aan de basis, waardoor grotere pollen ontstaan. Delen van de pollen is mogelijk na de bloei.

Klimaatzone

Primula elatior is een zeer winterharde plant, kenmerkend voor de gematigde zones. De plant kan temperaturen verdragen tot ongeveer -25°C en is geschikt voor USDA hardheidszone 4 tot 8.

Insecten

Vanwege de vroege bloei is *Primula elatior* een belangrijke nectar- en stuifmeelbron in het voorjaar. De bloemen trekken tal van bestuivers aan, waaronder hommels, honingbijen, en vroege vlinders. Door de bloemdimorfie (verschil in stijllengte en meeldraadpositie binnen de soort) is de plant op kruisbestuiving aangewezen.

Bronvermelding

<https://www.cruydhoeck.nl/slanke-sleutelbloem-primula-elatior>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Slanke_sleutelbloem

https://www.floravannederland.nl/planten/slanke_sleutelbloem

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/primula-elatior>

<https://www.tuinadvies.be/plantengids/16673/primula-elatior-veristar-lemon/cultivars>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Primula</i> (eerste, vanwege vroege bloei); <i>elator</i> (hoger/slanker). Nederlandse naam: Slanke sleutelbloem.
Taxonomie	<i>Rijk: Plantae, Orde: Ericales, Familie: Primulaceae, Geslacht: Primula, Soort: Primula elator</i>
Synoniemen	<i>Primula veris</i> var. <i>elator</i> L., <i>Primula veris</i> subsp. <i>elator</i> (L.) Sch. & Saut.
Variëteiten en cultivars	<i>Primula elator</i> 'Veristar Lemon' is een bekende cultivar.
Familie	<i>Primulaceae</i> (Sleutelbloemfamilie).
Hoogte	15 tot 30 centimeter.
Bloemkleur	Bleekgeel, zachtgeel of zwavelgeel.
Bladkleur	Groen, behaard, viltig aan de onderzijde.
Bloeiperiode	Maart tot en met mei, soms een tweede bloei in de late zomer.
Standplaats	(Half)schaduw; humusrijke, vochthoudende, bij voorkeur kalkhoudende grond.
Herkomst	Inheems in Midden- en Zuid-Europa en Noord-Azië.
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige plant (<i>herbaceous perennial</i>), stinzenplant.
Vermeerderingswijze	Zaad (koudekiemer), deling van de pollen (zijscheuten).
Klimaatzone	USDA zone 4 tot 8.
Insecten	Hommels, honingbijen, vroege vlinders (belangrijke vroege nectarbron).